

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ЖУРНАЛІСТИКИ
КАФЕДРА ВИДАВНИЧОЇ СПРАВИ ТА РЕДАГУВАННЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан факультету журналістики
Гостюк В.В.
(підпис)
м. Запоріжжя (ініціали та прізвище)
« _____ » Україна 202

СТИЛІСТИЧНІ ФУНКЦІЇ ТЕКСТУ
РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

підготовки бакалавра

очної (денної) та заочної (дистанційної) форм здобуття освіти

спеціальності 061 Журналістика

освітньо-професійна програма

«Редакторсько-видавнича діяльність і медіамоделювання»

Укладач Плеханова Т.М., канд. філол. наук, доцент кафедри видавничої справи та редагування

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри видавничої
справи та редагування
Протокол № 7 від "22" січня 2024р.
Завідувач кафедри

(підпис)

Т.М. Плеханова
(ініціали, прізвище)

Ухвалено науково-методичною радою
факультету журналістики
Протокол № 6 від "24" січня 2024р.
Голова науково-методичної ради
факультету

(підпис)

Н.В. Романюк
(ініціали, прізвище)

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми

(підпис)

Т.М. Плеханова

2024 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Галузь знань, спеціальність, освітня програма рівень вищої освіти	Нормативні показники для планування і розподілу дисципліни на змістові модулі	Характеристика навчальної дисципліни	
		очна (денна) форма здобуття освіти	заочна (дистанційна) форма здобуття освіти
Галузь знань 06 Журналістика	Кількість кредитів – 3	Цикл професійної підготовки	
		Вільного вибору ВНЗ	
Спеціальність 061 Журналістика	Загальна кількість годин – 90	Семестр:	
		6-й	9-й
Освітньо-професійна програма Редакторсько-видавнича діяльність і медіамоделювання	Змістових модулів – 4	Лекції	
		12	4
		Практичні	
		24 год.	4 год.
Рівень вищої освіти: Бакалаврський	Кількість поточних контрольних заходів – 8	Самостійна робота	
		54 год.	82 год.
		Вид підсумкового семестрового контролю: екзамен	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни «Стилістичні функції тексту» є засвоєння необхідних знань про текст як категорію лінгвостилістики та джерела стилістики української мови.

Основними **завданнями** вивчення дисципліни «Стилістичні функції тексту» є:

- Здобути знання про теоретичні засади курсу, опанувати основні поняття і категорії лінгвостилістики;
- ознайомитися із структурними різновидами стилістики тексту української мови, особливостями її функціонального аспекту;
- засвоїти основні відомості про текст як категорію лінгвостилістики та джерела стилістики української мови;
- навчитися використовувати стилістичні засоби української мови для ефективності професійної діяльності;
- сформувати мовне чуття та естетичний смак майбутніх видавців, редакторів;
- виробити уміння визначати доцільність та вмотивованість використання мовних засобів у різних сферах та формах спілкування;
- підвищити рівень культури професійного мовлення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Заплановані робочою програмою результати навчання та компетентності	Методи і контрольні заходи
---	----------------------------

<p>Програмні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> - ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. - ЗК08. Здатність навчатися і оволодівати сучасними знаннями ФК02. Здатність формувати та редагувати інформаційний контент. 	<p>Методи:</p> <p>Словесні методи (лекція, робота з підручниками).</p> <p>Практичні методи (творчі завдання).</p> <p>Логічні методи (індуктивні, дедуктивні).</p> <p>Метод формування пізнавального інтересу (навчальна дискусія).</p>
<p>Програмні результати навчання</p> <p>ПРО6. Генерувати та редагувати інформаційний контент за заданою темою з використанням доступних, а також обов'язкових джерел інформації</p> <p>ПРО7. Створювати грамотний видавничий медіапродукт на задану тему, визначеного жанру, з урахуванням каналу поширення чи платформи оприлюднення.</p> <p>ПРО14. Вільно спілкуватися з професійних питань, включаючи усну, письмову та електронну комунікацію, українською мовою.</p>	<p>Методи контролю і самоконтролю (усний, письмовий).</p> <p>Самостійно-пошукові методи (індивідуальна робота).</p> <p>Контрольні заходи: захист творчих завдань; індивідуальне практичне завдання; екзамен.</p>

Міждисциплінарні зв'язки. Курс «Стилістичні функції тексту» пов'язаний із такими дисциплінами: «Українська мова професійного спрямування», «Мовна комунікація у медіа», «Академічне письмо», «Практична стилістика». Набуті при вивченні цієї дисципліни знання необхідні для подальшого вивчення курсів «Креативне письмо», «Риторика», «Літературне редагування».

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Девіатологія мас-медіа.

Редагування стилістичних помилок при вживанні лексичних і фразеологічних одиниць. Росіянізми, кальки, суржик, слова-паразити як вади сучасного медіа-тексту. Тавтологія – ознака збідненого слововжитку мовця. Мовна надмірність та недостатність.

Канцеляризми та штампи у мас-медійному комунікативному просторі. Поняття «канцеляризми» у мові ЗМІ. Способи уникнення та редагування канцеляризмів. Ознаки штампів у журналістських текстах. Особливості їх редагування.

Змістовий модуль 2. Сучасні тенденції текстотворення.

Шотриди та лонгриди. Феномен кліпового мислення. Інноваційні підходи, формати і жанри журналістських текстів: розширена новина, ньюз-фіче, текст стріму, візуальний текстовий креатив, розвиток жанру есе тощо. Story Telling: секрети журналістських текстів.

Мовна гра українських медій. Поняття «інтертекстуальність», «ремінісценції». «епатаж», «кітч». Гендерні аспекти мови ЗМІ: функціонування фемінітивів у мові українського медіапростору.

Nate-Speech, або мова ворожнечі. Інформаційна війна: війна фактів і війна смислів.

Змістовий модуль 3. Стилiстичнi ресурси тексту в українській мові.

Символи як стилістемі. Архетипи як стилістичні прийоми у текстах різних стилів. Стилiстичнi засоби сміхової культури. Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. Стилiстичнi фігури в мас-медійних текстах. Стилiстичнi фігури думки в нехудожніх та художніх текстах. Використання словесних фігур як засобу логічного виділення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу. Стилiстичнi можливості періоду в публіцистичних текстах.

Стереотипи у мас-медійних текстах. Види та типи стереотипів. Позитивні та негативні стереотипи. Ознаки стереотипів. Упередження та фобії. Засоби формування стереотипів. Використання стереотипних образів та суджень у мові реклами та ЗМІ. Стратегії корекції та редагування стереотипів у мас медіа.

Змістовий модуль 4. Термінологічна лексика в різних стилях мови.

Термінологія як компонент української лексики. Характеристика термінів та вимоги до них. Способи введення термінів у тексти різного призначення. Особливості вживання та редагування термінологічної лексики у публіцистичному стилі.

Мовні й стилістичні функції професіоналізмів, жаргонізмів та арготизмів. Професіоналізми. Їхні типи, способи творення. Особливості використання та редагування професіоналізмів у текстах різних стилів та в мові ЗМІ. Види жаргонної лексики. Специфіка уживання жаргонізмів та арготизмів в окремих функціональних стилях, особливості їхнього редагування.

4. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль	Усього Годин	Аудиторні (контактні) години					Самостійна робота, год		Система накопичення балів		
		Усього годин	Лекційні заняття, год		Практичні заняття, год		о/д ф.	з/дист ф.	Теор. зав-ня, к-ть балів	Практ. зав-ня, к-ть балів	Усього балів
			о/д ф.	з/дист ф.	о/д ф.	з/дист ф.					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	15	10/2	4	2	6		5	13	6	9	15
2	15	8/2	2		6	2	7	13	6	9	15
3	15	10/2	4	2	6		5	13	6	9	15
4	15	8/2	2		6	2	7	13	6	9	15
Усього за змістові модулі	60	36/8	12	4	24	4	24	52	24	36	60
Підсумковий семестровий контроль Екзамен	30						30	30			40
Загалом										100	

5. Темі лекційних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/д ф.
1	1. Девіатологія мас-медіа. 2. Канцеляризми та штампи у мас-медійному комунікативному просторі.	4	2
2	3. Сучасні тенденції текстотворення.	2	
3	4. Стилiстичнi ресурси тексту в українській мові.	4	2

	5. Стереотипи у мас-медійних текстах.		
4	6. Особливості вживання та редагування термінологічної лексики у публіцистичному стилі.	2	
Разом		12	4

6. Теми практичних занять

№ змістового модуля	Назва теми	Кількість годин	
		о/д ф.	з/д ф.
1	1. Девіатологія мас-медіа. 2. Редагування стилістичних помилок при вживанні лексичних і фразеологічних одиниць. 3. Канцеляризми та штампи у мас-медійному комунікативному	6	
2	4. Сучасні тенденції текстотворення. 5. Мовна гра українських медій. 6. Гендерні аспекти мови ЗМІ: функціонування фемінітивів у мові українського медіапростору.	6	2
3	7. Стилістичні ресурси тексту в українській мові. 8. Інтерпретація нестандартних (метафоричних) висловів у журналістському тексті. 9. Стереотипи у мас-медійних текстах.	6	
4	10. Особливості вживання та редагування термінологічної лексики у публіцистичному стилі. 11. Специфіка уживання жаргонізмів та арготизмів в окремих функціональних стилях, особливості їх редагування. 14. Особливості використання та редагування професіоналізмів у текстах різних стилів та в мові ЗМІ.	6	2
Разом		24	4

7. Види і зміст поточних контрольних заходів

№ змістового модуля	Вид поточного контрольного заходу	Зміст поточного контрольного заходу	Критерії Оцінювання	Усього балів
1	2	3	4	5
1	Теоретичне завдання – підготувати відповідь на питання за поданим планом	Усне опитування за планом: Девіатологія мас-медіа. Редагування стилістичних помилок при вживанні лексичних і фразеологічних одиниць. Росіянізми, кальки, суржик, слова-паразити як вади сучасного медіа-тексту. Тавтологія – ознака збідненого слововжитку мовця. Мовна надмірність та недостатність. Канцеляризми та штампи у мас-медійному комунікативному просторі. Поняття «канцеляризми» у мові ЗМІ. Способи уникнення та редагування канцеляризмів. Ознаки штампів у журналістських текстах. Особливості їх	Відповідь на питання – 6 б.	6

		редагування.		
	Виконання практичних завдань до плану	<ol style="list-style-type: none"> 1) Із мови ЗМК виписати 10 речень з мовними штампами та канцеляризмами. Відредагувати їх. 2) Із мови ЗМК виписати 5-7 речень, у яких журналісти створили такий контекст, що штампи набули образності 3) Створити публіцистичний текст будь-якого жанру, у якому канцеляризми використовуються зі стилістичною метою. 	Практичне завдання – 9 б.	9
Усього за ЗМ 1 контр. заходів	2			15
2	<p>Теоретичне завдання – підготувати відповідь на питання за поданим планом</p> <p>Тест за теоретичними питаннями ЗМ 2 в системі Мудл</p>	<p>Усне опитування за планом: Сучасні тенденції текстотворення. Шотриди та лонгриди. Феномен кліпового мислення. Інноваційні підходи, формати і жанри журналістських текстів: розширена новина, ньюз-фіче, текст стріму, візуальний текстовий креатив, розвиток жанру есе тощо. Story Telling: секрети журналістських текстів.</p> <p>Мовна гра українських медій. Поняття «інтертекстуальність», «ремінісценції». «епатаж», «кітч». Гендерні аспекти мови ЗМІ: функціонування фемінітивів у мові українського медіапростору.</p> <p>Hate-Speech, або мова ворожнечі.</p> <p>Інформаційна війна: війна фактів і війна смислів.</p> <p>Навчальний матеріал за ЗМ 2</p>	<p>Відповідь на питання – 3 б.</p> <p>Кількість питань – 10, кожна правильна відповідь оцінюється в 0,3 бала</p>	3
	Виконання практичних завдань до плану	<ol style="list-style-type: none"> 1) Знайти 5 прикладів використання інтертекстуальності, мовного епатажу, кітчу, ремінісценцій та пояснити доречність вживання у тексті. 2) Знайти 3 приклади новин з мовою ворожнечі. Відредагувати. 3) Знайти по 1 прикладу жур.матеріалів, які провокували війну фактів, війну смислів. 	Практичне завдання – 9 б.	9
Усього за ЗМ 2	3			15

контр. заходів				
3	Теоретичне завдання – підготувати відповідь на питання за поданим планом	Усне опитування за планом: Стилiстичнi ресурси тексту в українськiй мовi. Символи як стилiстеми. Архетипи як стилiстичнi прийоми у текстах рiзних стилiв. Стилiстичнi засоби смiхової культури. Iнтерпретацiя нестандартних (метафоричних) висловiв у журналістському тексті. Стилiстичнi фiгури в мас-медійних текстах. Стилiстичнi фiгури думки в нехудожніх та художніх текстах. Використання словесних фiгур як засобу логічного видiлення та впорядкування і як прийому посилення емоційно-експресивних можливостей викладу. Стилiстичнi можливостi перiоду в публіцистичних текстах. Стереотипи у мас-медійних текстах. Види та типи стереотипiв. Позитивнi та негативнi стереотипи. Ознаки стереотипiв. Упередження та фобії. Засоби формування стереотипiв. Використання стереотипних образiв та суджень у мові реклами та ЗМІ. Стратегії корекції та редагування стереотипiв у мас медiа.	Вiдповiдь на питання – 6 б.	6
	Виконання практичних завдань до плану	1) Знайти у журналістських текстах приклади використання стереотипiв. 2) Створити власний текст, метою якого є корекція або заперечення певного стереотипу.	Практичне завдання – 9 б.	9
Усього за ЗМ 3 контр. заходів	2			15
4	Теоретичне завдання – підготувати відповідь на питання за поданим планом	Усне опитування за планом: Термінологічна лексика в рiзних стилях мови. Термінологія як компонент українськoї лексики. Характеристика термiнiв та вимоги до них. Способи введення термiнiв у тексти рiзного призначення. Особливостi вживання та редагування термінологічної лексики у публіцистичному стилі. Мовнi й стилістичнi функції професіоналізмiв, жаргонізмiв та арготизмiв. Професіоналізми. Їхнi типи, способи творення. Особливостi використання та редагування	Вiдповiдь на питання – 3 б. Кількість питань – 10, кожна	3 3

	Тест за теоретичними питаннями ЗМ 4 в системі Мудл	професіоналізмів у текстах різних стилів та в мові ЗМІ. Види жаргонної лексики. Специфіка уживання жаргонізмів та арготизмів в окремих функціональних стилях, особливості їх редагування. Навчальний матеріал за ЗМ 4	правильна відповідь оцінюється в 0,3 бала	
	Виконання практичних завдань до плану	1) Виписати із мови ЗМІ 10 речень з термінами. Проаналізуйте спосіб їх введення у текст. Запропонуйте власний. 2) Написати журналістський твір, використовуючи терміни для двох різних аудиторій. Обґрунтуйте прийоми їх уведення у текст. 3) Дібрати 5 – 6 прислів'їв або приказок і передати їх науковою мовою.	Практичне завдання – 9 б.	9
Усього за ЗМ 4 контр. заходів	3			15
Усього за змістові модулі контр. заходів	10			60

8. Підсумковий семестровий контроль

Форма	Види підсумкових контрольних заходів	Зміст підсумкового контрольного заходу	Критерії оцінювання	Усього балів
Екзамен	Теоретичні завдання	Усна частина відповіді на екзамені передбачає розгорнуту та обґрунтовану відповідь на два теоретичних питання.	Екзамен проводиться в усній формі при очній/дистанційній формі навчання. Усний екзамен складається із відповіді на питання зі списку теоретичних питань (при дистанційному навчанні – відповіді обговорюються в сесійній залі в Zoom). За відповіді на теоретичні питання студент може отримати до 10 балів (за розгорнуту і правильну відповідь на одне питання до 5 балів), за тестові завдання – до 5 балів, або всього за теоретичну частину екзамена можна отримати до 15 балів.	15

	Індивідуальне практичне завдання	Передбачає творче виконання завдання: 1) створити презентацію на одну із запропонованих тем 2) Використовуючи усі набуті знання та вміння, відредагувати запропоновані тексти різних стилів.	За презентацію студент може отримати до 10 балів (за відео, цікаві факти, ілюстрації як елементи презентації) за не менше 20 слайдів. За якісне виконання цього завдання студент може отримати ще 15 балів	25
Усього за підсумковий семестровий контроль	2			40

9. Рекомендована література

Основна:

1. Бабич Н.Д. Практична стилістика і культура української мови. Львів : Ранок, 2018. 389с.
2. Волкотруб Г. Практична стилістика української мови. Тернопіль : Астон, 2014. 374с.
3. Дудик П.С. Стилiстика української мови. Київ : Наук. думка, 2015. 311с.
4. Капелюшний А.О. Стилiстика. Редагування журналістських текстів. Львів : Ранок, 2019. 587с.
5. Пономарів О.Д. Стилiстика сучасної української мови. Київ : Наук. думка, 2016. 372с.

Додаткова:

1. Ботвина Н. Офіційно-діловий та науковий стилі української мови. Київ : Наук. думка, 2017. 267с.
2. Волкотруб Г. Стилiстика ділової мови : навч. посiбник. Київ : Кондор, 2012. 369с.
3. Коваль А.П. Практична стилістика сучасної української літературної мови. Київ : Кондор, 2017. 412с.
4. Кравець Л.В. Стилiстика української мови : практикум. Київ : Рідна мова, 2014. 231с.
5. Мацько Л.І., Сидоренко О.М. Стилiстика української мови. Київ : Наук. думка, 2013. 397с.
6. Пентилюк М.І. Культура мови і стилістика. Київ : Рідна мова, 2014. 359с.
7. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. Київ : Наук. думка, 2016. 294с.
8. Сербенська О. Культура усного мовлення : практикум. Львів : Ранок, 2013. 314 с.
9. Чабаненко В. Стилiстика експресивних засобів української мови. Запоріжжя : ЗНУ, 2012. 347с.
10. Яцимiрська М. Культура фахової мови журналіста. Львів : Ранок, 2014. 412с.
11. Practical Stylistics by H.G. Widdowson. Oxford University Press, London, 2013, 230 p.
12. Simpson P. Stylistics. A resource book for students. Routledge Taylor & Francis Group, 2014. 247 p.

Інформаційні ресурси

1. Наукова бібліотека Запорізького національного університету. URL: <http://library.znu.edu.ua/>
2. Система електронного забезпечення навчання ЗНУ. URL: <https://moodle.znu.edu.ua/>
3. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua/>
4. Google Scholar. URL: <https://scholar.google.com/>
5. Практична стилістика ділового спілкування: методичні рекомендації для студентів. Укл. Чікаліна І.О. URL: <http://kafedragumartcollege.eduikit.km.ua/Files/downloads/Практична стилістика ділового спілкування.pdf>

6. Капелюшний А.О. Практична стилістика української мови: Навчальний посібник. URL: http://shron.chtyvo.org.ua/Kapeliushnyi_Anatolii/Praktychna_stylistyka_ukrainskoi_movy.pdf

3053 б
 (росла) (уши) (пороки, шкварки)

ПОЛОЖЕННЯ

(укази, постанови, рішення) (укази) (постанови, рішення)

1	2	3	4	5
субанк решка	зубовок субанк (ломі, асепти)	асепти (ломі) субанк кільк кільк	зубовок субанк асепти субанк (ломі) кільк	решка

зубовок

3053

3054 бк

ПОВСІДНОВИЙ ІНТЕР'ЄР СУБАН

(укази)

зубовок і інтер'єрний інтер'єрний
 інтер'єрний інтер'єрний інтер'єрний